

(0138)

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÀ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagosi)

AQUEST NÚMERO 10 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA
NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, núm. 20, botiga
TELÈFON A. 4115. — BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona cada trimestre: ESPANYA, pessetes 1'50. — ESTRANGER, 2'50

La corona i el cap

En Lerroix ha pronunciat a València un terrible discurs antimonàrquic. Ha parlat d'abdicació. Ha demanat la corona, perquè el poble no es vegi obligat a demanar el cap i tot. Ha parlat de lladres i de covards. Llegint aquest discurs, qualsevol diria que En Lerroix s'ha tornat jove o que havem reculat a les campanyes que el destronat emperador del Paral·lel feia a principis del segle actual.

Heu's aquí, espiritualment, que En Lerroix torna a posar-se el mocador vermell. Feia una pila d'anys que actuava de republicà del rei. Havia desat en un calaix de la seva esplèndida taula de ministre el volum d'articles revolucionaris que publicà anys passats. S'ha fet home de camisa planxada amb llustre. Conservador i prudent havia llançat la teia amb que un dia amenaçà amb encendre Barcelona pels quatre costats.

Per què ara, de cop i volta, En Lerroix demana la corona i gairebé el cap? Quina és la causa d'aquest canvi? No hi ha ningú que cregui que la transformació sigui deguda a motius ideològics. L'un parla del despit d'En Lerroix per no haver-lo cridat a governar el rei d'Espanya. L'altre considera que l'acusació contra la Fatalitat no té altre objecte sinó el de fer fonedisses les responsabilitats ministerials i materials. Altres, en fi, asseguren que En Lerroix crida fort per a aconseguir importants compensacions de la suspensió o de l'atenuació de la campanya començada.

Demana En Lerroix la corona i posar el cap que la porta. Ja s'accontentarà, però, amb més poca cosa. Algunes concessions obtingudes en els departaments ministerials el deixaran perfectament satisfet. No serà pas a les velleses que En Lerroix ens porti el gall republicà.

La rifa de Nadal o la rifada al poble

Quan s'ha perdut l'última esperança.

Massa tard

Si nosaltres haguéssim assistit al acte de la Llotja de València, on En Lerroix ha tornat a fer de Danton—un Danton sexagenari—li hauríem cridat: «Massa tard, senyor Lerroix, massa tard!»

Quan la desfeta de Melilla, quan les jornades crítiques de les Juntes de Defensa, quan esclatà la demanda popular de les responsabilitats, anyoràrem la desaparició d'aquelles vides pures, rectilínees i catonianes, que foren Salmerón i Pi i Margall. Hi ha en tota Espanya grans multituds d'un moviment revolucionari, car, encara que's diguin sindicalistes, perdura en elles el vell sentiment republicà. Ho demostra la intervenció dels socialistes, i fins dels comunistes, en un plet exclusivament burgès, exclusivament nacional, com les responsabilitats; i encara que el sindicalisme català, singularment el barceloní, porti el sentimentalisme anarquista, mai s'ha negat a cooperacions subversives, com en 1909 i com en 1917. Un Salmerón o un Pi i Margall, fins un Ruiz Zorrilla, haurien aprofitat l'hora psicològica espanyola, hora com mai propícia a les empentes revolucionàries.

Aqueixos homes eren ben morts. Ben mortes les seves doctrines i la seva moral. De l'esperit del vell republicanisme no restaven més que certes institucions pedagògiques de Madrid, alguns homes isolats i alguns nuclis, sobre tot a Catalunya, però ja amb la preocupació nacionalista. Cal confessar que l'únic home republicà, titulat republicà, amb extensa fama, era En Lerroix; però En Lerroix, quan la desfeta de Melilla, era ja una mena de Mussolini honorari, amb una pose d'home de puny disciplinari. I quan la desfeta, callà. I quan les Juntes, callà. I quan les responsabilitats, durant el govern conservador, callà.

Per què ara agafa la seva antiga trompa subversiva per a tocar un «sòlo» de *Marsellesa*? Ho ignorem. Però la nostra pregunta és la pregunta de tots, i així la eficàcia que podia tenir la paraula d'En Lerroix se perd per la certesa que's té

de que darrera de tot gestic d'En Lerroux hi ha un equívoc. Si quan la desfeta hagués anat a la Llotja de València per a acusar, ara potser creuríem en la seva sinceritat i en l'honradesa dels seus propòsits, però aleshores no va acusar, després va persistir en el seu silenci, i quan ja tots han parlat més coratjosament que ell—recordem an En Solano, recordem an En Prieto,—quan ja la demanda de responsabilitats obté unanimitat nacional, apareix ell, tornant a reprendre la seva tradició republicana.

Ja és massa tard. Se diu que quan un jesuïta se penja, per alguna cosa ho farà. Així En Lerroux, tornant-se a posar al coll el mocador vermell.

PARADOX

Catalunya, explotadora d'Espanya?

ABC segueix la seva campanya separatista. Amb una inconsciència enorme, el diari d'En Luca de Tena insisteix en demanar als catalans que triïn entre el règim espanyolista i la independència total. No vol de cap manera un sistema intermedí que, segons el seu dir, dongui a Catalunya la llibertat política tot mantenint l'explotació econòmica d'Espanya per part dels catalans.

Cal haver-se begut el seny per a defensar, des del punt de mira espanyol, les teories d'ABC. Cal, a més, ignorar les relacions econòmiques entre Catalunya i Espanya. Cal, en fi, ignorar tota la història econòmica de les nacions peninsulars.

Catalunya, explotadora d'Espanya? Que no sap ABC que el primer i més gros exclusivisme econòmic va venir de la corona de Castella? Que no sap que, descobertes les Amèriques casualment per Colon, i adquirides per Espanya a títol d'un premi inesperat que cau en la rifa, Catalunya, amb els altres països de l'antiga corona catalano-aragonesa i amb els bascos, va ésser exclosa completament del comerç amb el nou món? Que no sap que aleshores els catalans, enclosos per Castella en el concepte d'estrangers, tenien prohibit el comerç amb Amèrica i que aquesta prohibició estava feta—esparveris ABC—sota pena de mort? Que no sap que va ésser concedit el monopoli del tràfec marítim amb les Amèriques al port de Càdiç, amb dany gravíssim dels altres ports peninsulars, especialment dels de València i Barcelona?

Aquesta sí que és una terrible injustícia que condemnà Catalunya a la misèria durant alguns segles. Mentre que els historiadors i els polítics espanyols fan partir la unitat hispànica moderna del casament dels Reis Catòlics, amaguen que en tot allò que podien ésser beneficis industrials i comercials, Catalunya era considerada per Castella com un país estranger.

Qualsevol diria, davant les teories de ABC, que la única cosa protegida a Espanya pels Aranzels és la indústria catalana. No sap, o no vol saber, que una protecció més forta encara s'ha vingut concedint a l'agricultura espanyola. No més cal fixar-se en la qüestió del blat. Fins a l'any 1820, Catalunya i tot el litoral peninsular del Mediterrani es proveïen de blat estranger, que sortia a preu molt més baix que el blat espanyol. I les Corts de 1820, per a protegir el blat d'Espanya, va anar molt més enllà de la imposició de drets aranzelaris. Va prohibir la importació de blats estrangers. Més endavant va ésser decretat a favor de la farina castellana el monopoli d'aquest producte a Cuba i a Puerto-Rico. Aquest monopoli a les Antilles i les disposicions encaminades a afavorir el sucre peninsular contra el sucre antillà, van ésser els principals motius dels planys que en l'ordre econòmic feien sentir els cubans contra Espanya. No obstant, el

moviment separatista cubà era de caràcter essencialment polític. I és una mentida i una infàmia atribuir la culpa a la indústria catalana, que mai va tenir a Cuba un mercat de gran importància. Fins al moment de començar la última insurrecció cubana, Catalunya comprava més a Cuba del que hi venia.

Catalunya no explota ni ha explotat a ningú. Els catalans viuen del seu treball. No poden dir el mateix aquells pobles que tenen en els pressupostos i en la burocràcia el seu principal element de vida.

FULMEN

LA RIFA

El somni d'En Ricardet era comprar-se un abric nou. El que duia era molt suat i la seva xicoteta no li callava mai, preguntant-li que's tragués allò del damunt que el feia semblar un pobre.

Dissortadament En Ricardet no era cap ric. Estava col·locat en un despatx amb el sòu de quaranta duros mensuals. Pagats els trenta de despesa, els cinc de obsequis a la xicoteta i els quatre de fumar i sidrals, li quedava un duro per a la guardiola.

De tots modos i amb el dalè de l'abric nou ell havia aconseguit reunir quinze duros. A *Las Oportunidades* havia vist un abric marcat a vint duros que l'havia corprès. Un vespre que no feia gaire fred se'n va a la casa d'un d'aquests que *lo pagan más que nadie* i li ven l'abric vell per cinc duros. Cinc i quinze vint. L'endemà tindria l'abric nou.

Aquella nit va somniar polls i va veure, somniant naturalment, com donaven garrot a un home. Totes dues coses són senyals de treure una rifa, però En Ricardet no va fer-ne cas. Per sí o per no, i perquè això completa la bona estruga, al primer pobre que va trobar li va donar deu cèntims.

Puja a un 29 i cap a la Ronda de Sant Antoni falta gent.

Ja's veia amb l'abric posat i ja sentia els crits d'admiració de la seva xicoteta. Recull el bitllet del cobrador i mira el número: era 29.992. Cap i cúa i trenta ú. En Ricardet va reflexionar seriosament.

A la parada de Sepúlveda s'atura el tramvia. En Ricardet baixa i mentre tenia una mà al ferro del baixador va trobar-se l'altra mà a l'espatlla d'un geperut que pujava al tramvia.

En Ricardet no va pensar-s'hi més. En lloc de ficar-se a *Las Oportunidades* entra en un estanc i compra un vigèssim de Nadal.

Això passava el dilluns d'aquesta setmana. En Ricardet va enviar una postal a la xicoteta dient-li que estava refredat i que's quedaria tres o quatre dies al llit. Esperava anar-hi el dissabte vestit de nou de cap a peus i amb un abric de pells. La rifa era segura.

Però el sorteig s'ha fet. An En Ricardet ni li tornen els quartos i ara el pobre noi, pelant-se de fred, no gosa presentar-se davant la xicoteta sense abric, ni nou ni vell.

Fieu-vos de polls, de cap-i-cúes i de geperuts!

JEPH DE JESPU

El Redemptor "modern style"

Va neix, com és de rúbrica, a mitja nit de Nadal, en un llogaret que es troba, entre Rússia... i Portugal.

No està ben clar si els seus pares eren pobra o rica gent, ni si els pastors van anar-hi a rendir-li acatament.

Lo que sí consta en les cròniques és que a un baillet atrevit que al nen volgué fer postures aquest li mossegà el dit.

Passats tres o quatre dies, el porten a batejar.

El nou governador

—Colguem això i posem-hi molta terra damunt.

—Veiam—preguntà el vicari—quin nom li volen posar?

Si li posessim Mariano?...

Si li posessim Badó?...

I a l'últim van decidir-se:

—Li posarem Redemptó.—

Tot el poble va alegrar-se'n

—Redemptor!... Li escolau molt bé!...

—Es un nom bonic de veres.

—I la malícia que té!...

Als sis anys entra a l'escola.

No és un notable estudiant,

però en gramàtica... parda

ningú li passa al davant

Fa campana amb gran freqüència,

i, a pesar de sè un bolitg,

pasma el veure amb quin salero

sap jugà ja al set-i-mig

Li pregunten quin ofici

vol seguir i el pobríssim

respon amb posat molt serio:

—El del meu nom: Redemptó.

Passen els anys i, en efecte

no se sap com ni perquè,

jove encara, ja se'l troba,

presidint un comitè.

Recorre varies províncies

a peu i en ferrocarril;

fomenta boicots i vagues

i altres coses per l'estil.

I heu-se'l aquí cap de colla,

volgut pel poble aclamat

i disfrutant del prestigi

de la popularitat.

Arribat a aquesta altura,

l'home gira de camí.

—Bueno. Ja hem sembrat prou,—pensa

ara és hora de collir.

Fuig de «males» companyies,

adopta aires de «senyó»,

en tots els seus grans discursos

parla de l'evolució.

I quan els seus antics socis

van i li diuen: —Què fem?,

es reconcentra i murmura:

—Pssst!... Ja veurem, ja veurem!...

Què és lo que veurem? S'ignora.

Lo cert és que el Redemptó

ha conseguit fabricar-se

una hermosa posició.

Que d'aquells valents discursos

no se'n recorda de res;

que ha desempenyat cartera

dugues vegades o tres.

I que, passí lo que passí,

ja es podria assegurarà

que jamai pujarà al Gòlgota

ni se'l crucificarà.

C. Gumà

DE TERRES AFRICANES

LA PATRIA!

La proa del vapor passava per la boca de l'entrada del port. Estava guarnit amb banderes de tots colors. Era una entrada triomfant; la sirena acompanyava als crits d'hurra del passatge amb un to de baix que repercutia per l'espai.

Ja són aquí: la gentada estacionada a la muralla del port, feia anar d'ací i d'allà qui la gorra, qui el mocador, qui un altre objecte, tot cridant «visquin els herois, visqui l'orgull de la raça, visca la nació».

El vaixell anava tallant l'aigua, el bon pràctic suaument va apropar-lo al moll, un drinc sec feu parar la màquina, lligat i amarrat restà quiet.

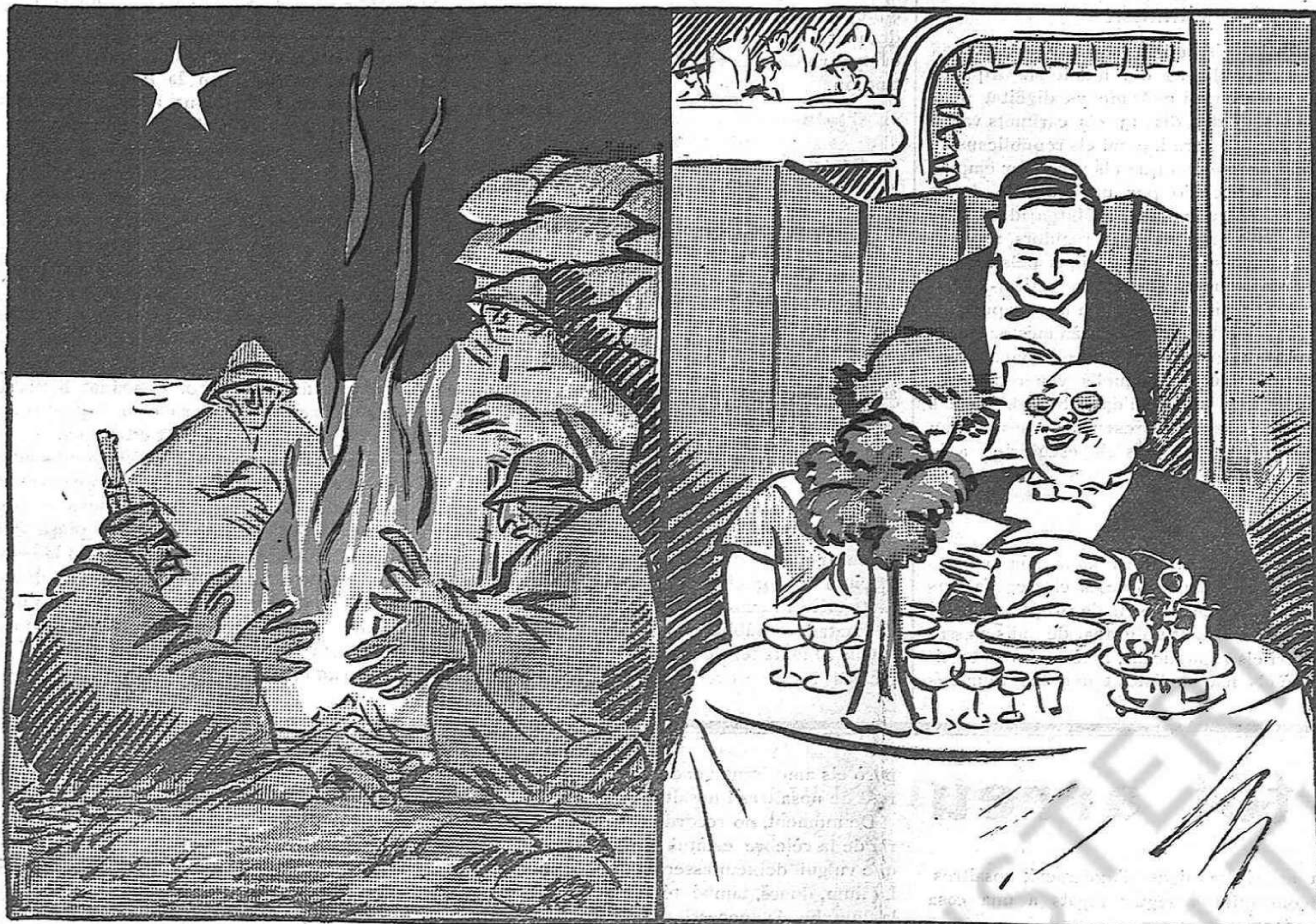
«Visquen els nostres fills!», anava cridant la multitud, i del vaixell baixaven joves i més joves, grocs, defallits: portaven pintats a la cara els sofriments i amargors soferts.

Havien lluitat molt de temps, anys, amb braó. Per què? Per qui? No ho sabien; la pàtria els havia cridat i respongueren, i varen combatre com lleons i la sang varen donar per ella.

Un cas històric dec narrar. Feia jo de cantiner a una posta d'una Colònia africana. Un jorn, an aquell campament va compareixé-hi un soldat voluntari; portava 30 anys de servei actiu, sempre guanyant; sempre a la conquesta de noves terres, per sa aimada pàtria. Trenta anys

CONTRAST

El Nadal del soldat

El del ministre

Per lo tant, alerta poble amb els pagos. Aquests, per a la construcció d'altre matadero, no; per a una bona reparació d'aquell, per a un edifici d'escoles i Casa la Vila, sí.

X.

afegi que ço és culpa de l'Estat, i jo vos diré que també d'aquest pecat en sou vosaltres culpables, que ho heu permès i ho permeteu.

Heu mort el caciquisme encarnat en un sol home i en canvi heu vist nàixer, i no ho heu evitat, un caciquisme col·lectiu, de societat en comandita, de capelleta, d'olla, que fa que's barregin els ideals més oposats per a servir aspiracions migrades i personals.

No n'hi ha prou en fer futbol per a enfortir els vostres joves; que en farem d'un cos ben fort si tenim l'ànima morta?

No és pas aqueixa la màxima de Juvenal, que prenen per senyera els pobles que volen ésser forts. Es així, si no la recordeu: «Una ànima forta i bella dins un cos ben fort i bell».

Quants i quants—i ço sí que és trist!—us dieu nacionalistes i no sabeu escriure ni llegir tan sols en vostra llengua!

Desvetlleu-vos! Organitzeu l'escola de nit, la biblioteca, la revista, conferències, cerqueu l'intercanvi de idees amb societats afins a la vostra i començareu a fer tasca profitosa. Sols així us serà perdonat el pecat que heu comès de deixar-vos matar l'ànima.

J. B. CARBONELL

REPICS

S'ha comentat molt la felicitació del Jefe de l'Estat al general Berenguer en el dia del seu sant. Es fan comparacions. Es diu: Mentre a Grècia, etc., etc. Quan acabarem els espanyols de voler imitar als demés països? Una vegada que els governs nostres són originals, amb això de les responsabilitats, que a tot arreu són depurades menys aquí, i encara se'ls critica!

L'Ajuntament s'ha ocupat de la qüestió de les cases barates. Potser es decidirà a construir pel seu compte, potser es limitarà a donar subvencions. Es igual, endavant, que no se'n parli massa, però que's faci alguna cosa.

Encara que hagi dimitit fa dies, el general Ardanaz segueix actuant de governador de Barcelona. Es veu que li haurà posat afecte aquest home a la nostra ciutat. L'afecte del missioner al descregut que catequitza. En canvi, Barcelona, abans mateix de que se'n vagi ja li ha girat la esquena.

Amb motiu de les festes de Nadal, s'escriuen cròniques en les que es parla de les relacions entre la religió i la manduca. I es diuen coses molt justes. Perquè així com Sant Agustí digué: Estima i fes lo que vulguis, l'Església diu: Creu i afarta't.

I del terrible discurs d'En Lerroux que en direm: El comentari més just serà allò de: *No es tan fiero el león como lo pintan*. I menys ara que el lleó es va quedant sense melenes. Però es veu que ell encara vol fer por i bramula simulant una feresa que no té, talment el lleó d'una menagerie.

Dimecres tingué lloc una reunió convocada pel Foment Democràtic Autonomista per a tractar de la manera com Barcelona ha de manifestar-se, a fi d'exigir dels poders públics les responsabilitats pel desastre del Marroc. Sembla que es celebrarà un míting grandios i després potser una manifestació no menys grandiosa. Ja en parlarem.

Veieu? Ara sembla que's donarà una creu al *Bombita*. I no estem contents, i encara volem exigir responsabilitats!

Marcel·lí Domingo ha fet un gran elogi d'En Layret amb motiu del segon aniversari del seu assassinat. És una cosa més substancial que el discurs d'En Lerroux i més sincera. Però l'opinió vol gestes i comèdia.

VEUS DE LA OPINIÓ

En un poble
com molts altres pobles

En un míting que la Federació Republicana Autonomista de la província de Tarragona va donar a Valls el prop passat diumenge, dia 17 del corrent, En Marcel·lí Domingo afirmà que el pecat més gran de l'Estat espanyol en tota aquesta tan desastrosa sèrie d'anys, no és precisament ni la disbauxa en la hisenda, ni la manca d'escoles, ni la falta de vies de comunicació, ni el desgavell en tots els ordres de tots els serveis públics...; el pecat més gran—afegi—de que tenim de culpar a l'Estat és l'haver adormit, de tal manera que sembla morta, l'ànima ciutadana, la consciència popular. I ço és ben cert.

Aquest míting mateix, per la manca de idealitat, no fou altra cosa que un altre míting, un acte més. Hores després no se'n feia cap esment i la xerrameca monòtona i vulgar i la discussió futbolera, ho dominava tot.

Hom veurà, girant arreu els ulls, que el més gran escepticisme s'ha ensenyorit de tots els esperits. Guaitau als pobles que no tenen un tràfec massa intens i ho veureu tot adormit; els homes es diuen republicans o es diuen nacionalistes i amb això ja en tenen prou, i es reuneixen i parlen i malparlen, i aquelles consciències que's desvetllen amb la més petita anècdota del viure vulgar i ciutadà es queden insensibles davant dels ideals, al extrem—és trist el dir-ho—que molts que's nomenen nacionalistes o republicans es diuen qualsevol altre nom i els fora igual.

Teniu l'ànima morta, republicans i nacionalistes de molts pobles que jo em sé! En Marcel·lí Domingo us ho va dir i us

PESSEBRE EUROPEU

— Em sembla que aquest any tampoc naixerà la pau!